

Gemeente Alkmaar
T.a.v. [REDACTED]
Mallegatsplein 10
1815 AG ALKMAAR

VERZONDEN 11 MAART 2022

Zaaknummer : OD.334702
Behandelaar : de [REDACTED]
Betreft : Wnb besluit; nestbeheer kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw en stormmeeuw
Locatie : Bebouwde kommen van de gemeente Alkmaar

Geacht college,

Op 21 december 2020 hebben wij uw aanvraag ontvangen voor een ontheffing ex artikel 3.3, lid 1 en artikel 3.34, lid 3 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De ontheffing is aangevraagd voor nestbeheer in de vorm van het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten en verplaatsen van nesten met eieren of kuikens, in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid en in het belang van onderzoek en onderwijs. Het betreft hier dakbroedende vogels van de soorten **zilvermeeuw** (*Larus argentatus*) **kleine mantelmeeuw** (*Larus fuscus*) en **stormmeeuw** (*Larus canus*), binnen de bebouwde kom in de gemeente Alkmaar, welke aantoonbaar overlast veroorzaken wanneer dat blijkt uit een door u opgestelde escalatieladder. U heeft ontheffing aangevraagd voor de periode van 1 maart 2021 tot 1 september 2025. Op 28 oktober 2021 heeft u op ons verzoek aanvullende informatie aangeleverd.

Ter onderbouwing voor uw aanvraag heeft u bij ons op 21 december 2020 de volgende documenten aangeleverd:

- *VanderHelm Milieubeheer B.V. & Buijs Eco Consult B.V. (2020). Kenmerk 20191376. Rapport aanvraag toestemming beheer van essentiële overlast veroorzakende dakbroedende meeuwen in diverse gemeenten in provincies Noord-Holland en Zuid-Holland, d.d. 4 december 2020, (hierna: **Meeuwenrapport**, bijlage 1 bij dit besluit) met in dit rapport meerdere aanvullende inhoudelijke toelichtingen, en meer specifiek praktische richtlijnen:*
- o Bijlage 9. Escalatieladder
 - o Bijlage 10. Gebruik escalatieladder in praktijk
 - o Bijlage 12. Randvoorwaarden monitoring dakbroedende meeuwen in aansluitende gemeente
- *Anticimex (2020), Eindrapportage – Onderzoek beheer meeuwenoverlast 2014 t/m 2019, welke is gebaseerd op door de door u aangeleverde jaarrapportages:*
 - o *PCF-Holland (2017), Beheer meeuwenoverlast 2017 Gemeente Alkmaar – Tussenrapportage ontheffing FF/75A/2016/052*
 - o *Anticimex (2018) Onderzoek beheer meeuwenoverlast 2018 Gemeente Alkmaar – Tussenrapportage ontheffing FF/75A/2016/052*
 - o *Anticimex (2019) Onderzoek beheer meeuwenoverlast 2019 Gemeente Alkmaar – Tussenrapportage ontheffing FF/75A/2016/052*
- Toelichting aanvraag

Aanvullend hierop heeft u op 28 oktober 2021 de volgende documenten aangeleverd:

- *Buijs Eco Consult B.V. (2021). Projectnummer ALME20210124. Onderzoeksrapport 0-meting meeuwen Alkmaar 2021, d.d. 15 oktober 2021* (hierna: **rapport 0-meting**, bijlage 2 bij dit besluit).
- Uw brief van 28 oktober 2021 als toelichting op de aangeleverde aanvullende informatie van 28 oktober 2021.

Op 6 december 2021 heeft u als nadere toelichting op de ontheffingsaanvraag met betrekking tot de stormmeeuw een memo aangeleverd met kenmerk 213011-001. Op 24 januari 2022 heeft nogmaals aanvullende informatie aangeleverd.

Op 30 maart 2021 hebben wij op verzoek van de Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken per email de vier toen bij ons beschikbare bovengenoemde documenten aan hen overhandigd: het ingevulde aanvraagformulier, het Meeuwenrapport, de eindrapportage van Anticimex en de toelichting bij de aanvraag. Wij hebben de Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken de mogelijkheid geboden om opmerkingen op de stukken te maken, met daarbij waar mogelijk suggesties en eventuele onderliggende onderzoeken, documenten of stukken die deze opmerkingen ondersteunen. Op 26 april 2021 hebben wij van de Vogelwerkgroep een reactie op deze stukken ontvangen. Aan het eind van dit besluit bespreken we deze reactie.

Besluit

Wij besluiten om u de gevraagde ontheffing, onder oplegging van voorschriften en beperkingen, te verlenen. Hieronder motiveren wij ons besluit.

Wettelijk kader

Vogelrichtlijn

De zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en stormmeeuw zijn beschermde vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn. De richtlijn ziet op de bescherming van individuele vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. Op grond van artikel 3.1 van de Wnb is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1, lid 2);
- eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1, lid 3);
- opzettelijk te storen (artikel 3.1, lid 4).

Het verbod, bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Op grond van artikel 3.3 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlinders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 3.1, tweede lid van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in

gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb.

Landelijke vrijstelling

Op grond van artikel 3.15, eerste lid van de Wnb zijn soorten aangewezen die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in het gehele land schade veroorzaken. Met deze aanwijzing wordt het mogelijk af te wijken van de verbodsbepalingen zoals genoemd onder artikel 3.1 (vogels) respectievelijk 3.10 (overige soorten) ter voorkoming van schade aan de in artikel 3.15, lid 6 Wnb genoemde belangen.

Voordat een ontheffing verleend kan worden dient eerst te worden gezien of een vrijstelling is verleend. Artikel 3.1 van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) benoemt de landelijk vrijgestelde soorten. De zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en stormmeeuw vallen niet onder de landelijk vrijgestelde soorten. De landelijke vrijstelling is daarmee niet van toepassing op de door u aangevraagde handelingen.

Provinciale vrijstelling

Artikel 3.15, derde lid van de Wnb biedt Provinciale Staten de mogelijkheid om bij verordening soorten aan te wijzen die niet reeds landelijk zijn aangewezen, niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in hun provincie schade veroorzaken. In artikel 4.7 en 4.8 van de Omgevingsverordening NH2020 d.d. 22 oktober 2020 is benoemd van welke verbodsbepalingen mag worden afgeweken, voor de in de bijlage 4A en 4B van de verordening opgenomen soorten.

De zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en stormmeeuw zijn niet opgenomen in deze verordening. De provinciale vrijstelling is daarmee niet van toepassing op de door u aangevraagde handelingen.

Nu het voor de aangevraagde handelingen niet mogelijk is deze uit te voeren op grond van de landelijke en provinciale vrijstelling dient er voor de aangevraagde handelingen ontheffing te worden verleend.

Provinciaal beleid

Artikel 6, eerste lid van de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland stelt dat wij het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, 1º in het geding achten wanneer onveilige situaties voor grote groepen mensen ontstaan of dreigen te ontstaan.

U heeft uw ontheffing aangevraagd op grond van dit belang. Wij zullen daarom toetsen of de meeuwenproblematiek die u schetst naar ons oordeel van zodanige aard is dat wij het belang volksgezondheid of openbare veiligheid in het geding achten.

Onderwerp aanvraag

De inwoners van de gemeente Alkmaar ervaren veel overlast van meerdere meeuwensoorten binnen de bebouwde kom. De overlast concentreert zich in het broedseizoen en op de plaatsen waar grotere aantallen meeuwen broeden. De ervaren overlast bestaat uit aanhoudende geluidsoverlast door krijsende meeuwen, met name tijdens de fase waarin kuikens worden gevoerd, voortdurende vervuiling in de nabijheid van de nestlocaties als gevolg van uitwerpselen en schijnaanvallen richting mensen ter bescherming van kuikens. Ook bestaat de overlast uit materiële schade aan gebouwen. Deze overlast leidt tot schade aan volksgezondheid en schade aan openbare veiligheid. In samenwerking met de gemeenten Haarlem, Zandvoort, Leiden, Katwijk, Den Haag en Rotterdam is er een rapportage opgesteld (het Meeuwenrapport, zie bijlage 1 bij dit besluit) ten behoeve van het indienen van een aanvraag voor het verkrijgen van toestemming voor het beheer van overlast veroorzakende meeuwen. In hoofdstuk 1 van het Meeuwenrapport worden kaders geschetst: het beheer van overlast veroorzakende meeuwen zal de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw betreffen, en gericht zijn op broedende meeuwen binnen de bebouwde kom. Deze kaders volgen uit verschillende aspecten met betrekking tot ecologie, gedrag, verspreiding en de staat van instandhouding van de in Nederland voorkomende meeuwen. In uw aanvullende informatie van 28 oktober 2021 geeft u aan de aanvraag te willen uitbreiden, zodat ook de stormmeeuw onder de reikwijdte van de ontheffing valt. Voor een gedetailleerde toelichting zie bijlagen 1 en 2 bij dit besluit.

Het Meeuwenrapport bespreekt uitgebreid de afweging met betrekking tot de wettelijke kaders: onderbouwing van het wettelijk belang (hoofdstuk 3), alternatievenafweging (hoofdstuk 4), en de

huidige staat van instandhouding van de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw (hoofdstuk 5). De onderbouwing richt zich onder meer op een literatuurstudie van de bestaande wetenschappelijke literatuur, een juridisch advies over de relatie tussen het wettelijk belang van volksgezondheid en meeuwenoverlast, een weergave van concrete casussen en input en beoordelingen van onder andere juridisch experts, ecologisch deskundigen en GGD's. De stormmeeuw was bij het opstellen van dit Meeuwenrapport in 2020 nadrukkelijk uit deze rapportage weggelaten vanwege de matig ongunstige staat van instandhouding van de soort.

Het voorgestelde beheer in het Meeuwenrapport richt zich op twee pijlers: een escalatieladder met als laatste stap het ingrijpen op het broedsucces middels het dompelen van eieren en/of het verwijderen van meeuwen nesten, en het aanbieden van gedoogzones in de vorm van daken of andere plekken waar broedende meeuwen geen of minder overlast veroorzaken. Door hierbij meerjarige monitoring toe te passen wordt vervolgens geprobeerd inzichtelijk te maken wat de gevolgen van het beheer zullen zijn op de meeuwen in deelnemende gemeenten. Uw aanvraag en dit besluit richten zich op het beheer van de broedende zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en stormmeeuw en wordt toegepast binnen de grenzen zoals weergegeven in de kaart van bijlage 3 bij dit besluit.

Op 16 maart 2021 hebben wij u meerdere vragen gesteld met betrekking tot de huidige situatie in Alkmaar zelf. Zo werden ieder jaar wel klachten en meldingen geregistreerd, maar door het ontbreken van een 0-meting (zie onder andere bijlage 12 van het Meeuwenrapport), was de beginsituatie van de meeuwenpopulaties niet voldoende bekend. Ook de geplande inrichting van compenserende maatregelen was nog onduidelijk. Op 28 oktober 2021 heeft u het rapport 0-meting aangeleverd, waarmee u heeft gereageerd op deze vragen. Het rapport 0-meting bespreekt de resultaten van het onderzoek naar de actuele populatie- en klachtenverspreiding aangaande de betreffende meeuwensoorten gedurende het broedseizoen van 2021. Tevens heeft u in het rapport 0-meting voor een deel de context herhaald van de problematiek aangaande de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw, en heeft u, gecombineerd met uw brief van 28 oktober 2021, onderbouwd beschreven dat u de reikwijdte van de ontheffing ook voor de stormmeeuw wilt laten gelden.

Door de voorgestelde beheermethoden toe te passen worden verbodsbepalingen overtreden. Hierbij gaat het om het verplaatsen van nesten met eieren of kuikens en het vernielen van nesten en eieren (oliën/dompelen). U vraagt voor deze handelingen daarom ontheffing aan.

Overwegingen

Zoals in artikel 3.3 van de Wnb wordt beschreven moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan voordat een ontheffing van de eerder genoemde verbodsartikelen kan worden afgegeven. Hieronder zullen de verschillende afwegingen beschreven worden.

Wettelijke belangen

Om ontheffing te kunnen verlenen moet er sprake van het in het geding van in de Wnb genoemde belangen. U vraagt een ontheffing van de Wnb aan op grond van het in artikel 3.3, lid 4, sub b onder 1° genoemde belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Het Meeuwenrapport beschrijft in hoofdstuk 3 drie vormen van schade en overlast die worden veroorzaakt door meeuwen. U heeft in uw memo van 6 december 2021 aangegeven de onderbouwing uit hoofdstuk 3 ook van toepassing is voor de stormmeeuw. De schade en overlast kan leiden tot gevolgen voor de volksgezondheid en/of openbare veiligheid:

- i. gezondheidsschade door geluidsoverlast,
- ii. gezondheidsschade door (schijn)aanvallen en
- iii. materiële schade aan gebouwen met gevolgen voor de volksgezondheid.

i. gezondheidsschade door geluidsoverlast.
Het Meeuwenrapport beschrijft dat:

'het overgrote deel van overlastklachten die bij gemeenten binnen komen meldingen betreft van geluidsoverlast. Mensen klagen met name over slaapgebrek als gevolg van meeuwengeluiden. Metingen door ingenieursbureau DGMR hebben aangetoond dat broedende meeuwen op elk uur van de dag en nacht geluid produceren, met meerdere pieken boven de ontwakingsgrens bij een afstand van twee meter tot een meeuwen nest. Binnen deze twee meter van nesten op daken zijn in sommige gevallen slaapkamers gelegen. Zowel het meermaals ontwaken per nacht als de intensiteit van de geluidspieken kunnen volgens de GGD fysiologische effecten, fysieke klachten en mentale klachten veroorzaken. Vooral het gegeven dat meeuwengeluid discontinue is maakt dat mensen

wakker schrikken. ■■■■■■■■■■■■, voormalig bijzonder hoogleraar toegepaste psychologie geluidshinder aan de Universiteit van Leiden (zie tevens box 2) concludeert in zijn notitie (bijlage 5): "Bij blootstelling aan geluid van (broedende) meeuwen is de volksgezondheid op meerdere manieren en mogelijk vaak in ernstige mate in het geding..." (pag. 9 van het Meeuwenrapport).

ii. gezondheidsschade door (schijn)aanvallen.
In het Meeuwenrapport wordt beschreven dat:

'sommige meeuwenparen hun jongen beschermen op felle wijze en zo ver gaan dat zij (schijn)aanvallen op mensen uitvoeren. De intensiteit verschilt per meeuwenindividu. Deze (schijn)aanvallen kunnen tot gevaarlijke situaties (voornamelijk door schrik) leiden, met name bij dakterrassen (burgers melden bijvoorbeeld schijnaanvallen op het moment zij op de trap door het dakluik het terras willen betreden), maar ook rondom peuterspeelzalen, scholen en verzorgingshuizen (kinderen en ouderen zijn kwetsbaarder doordat zij mogelijk minder snel en adequaat anticiperen en reageren op (schijn)aanvallen). Ook melden mensen dat zij in hun achtertuin geregeld met uitwerpselen worden "bekogeld". (pag. 9 van het Meeuwenrapport)

iii. materiële schade aan gebouwen met gevolgen voor de volksgezondheid.
Het Meeuwenrapport stelt:

'In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat meeuwen schade veroorzaken aan dakinstallaties (zoals bijvoorbeeld airconditioning) waardoor gevaarlijke situaties als kortsluiting kunnen ontstaan. Ook zijn mensen vaak bang dat de uitwerpselen van meeuwen zoönosen bevatten, die zich via het airconditioningsysteem door de woning kunnen verspreiden.' (pag. 9 van het Meeuwenrapport).

De onderbouwing over de schadelijke gevolgen van de overlast van de meeuwen op de volksgezondheid en de openbare veiligheid wordt op pagina's 9 tot en met 18 van het Meeuwenrapport nog uitgebreider besproken.

Uit de door u aangeleverde eindrapportage van het onderzoek beheer meeuwenoverlast tussen 2014-2019 volgt dat burgers in de gemeente Alkmaar in 2014, 2017, 2018 en 2019 respectievelijk 65, 129, 203 en 187 keer een melding bij de gemeente hebben gedaan van meeuwenoverlast. Deze overlast kwam in de vorm van geluidsoverlast, vervuiling door ontlasting en gevaarlijke situaties door territoriaal gedrag, schijnaanvallen en agressieve broedende meeuwen op het dak. In het rapport 0-meting wordt beschreven dat het aantal meldingen in 2021 aanzienlijk is geweest. In 2021 waren er 548 overlastmeldingen, afkomstig van 477 adressen. De locatie, het tijdstip en de aard van de meldingen uit 2021 is weergegeven op pagina's 29-31 van het rapport 0-meting (zie hiervoor bijlage 2 bij dit besluit).

Gelet op het voorgaande komen wij met u tot de conclusie dat de overlast van meeuwen van een zodanige aard is, dat er een zeer aannemelijke dreiging dan wel een al bestaand schadelijk effect op de volksgezondheid en openbare veiligheid bestaat. Wij zijn van oordeel dat u het voornoemde belang als genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b onder 1° van de Wnb voldoende heeft onderbouwd.

Andere bevredigende oplossing

Volgens de Wnb kan een ontheffing uitsluitend verleend worden, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat die minder of geen schade toebrengt aan de meeuwen. Het Meeuwenrapport beschrijft in hoofdstuk 4 de alternatievenafweging voor het verminderen van de meeuwenoverlast. U heeft in uw memo van 6 december 2021 aangegeven dat de onderbouwing uit hoofdstuk 4 ook van toepassing is voor de stormmeeuw. Uit hoofdstuk 4 volgt dat er veel onderzoek is gedaan naar weringsmethoden met betrekking tot broedende meeuwen:

'De meeste methoden werden niet effectief bevonden. Enkele niet-ontheffingsplichtige, preventieve maatregelen worden door sommige bronnen effectief bevonden. Hieraan kleven echter nadelen die deze maatregelen ongeschikt maken. Zo zijn deze maatregelen arbeidsintensief, duur en/of in stedelijk gebied niet haalbaar. Het is niet reëel dit van burgers te verlangen.' (pag. 29 van het Meeuwenrapport).

De gemeente Alkmaar neemt zelf al meerdere preventieve maatregelen. Zo zijn ter voorkoming van zwerfafval in Alkmaar bijna overal ondergrondse containers voor restafval geplaatst, worden daarop preventieve controles gehouden en wordt er indien nodig opgetreden wanneer huisvuil

naast containers wordt geplaatst of te vroeg wordt aangeboden. Daarnaast worden er akoestische verjagingsmiddelen ingezet in de vorm van opgenomen angstkreten van meeuwen en worden roofvogelvliegers ingezet om meeuwen te verjagen. Dit heeft volgens u niet tot een blijvend effect geleid. Dit blijkt ook uit de meldingen van bewoners, die in de jaren sinds 2014 zijn toegenomen.

Een effectieve methode volgens het Meeuwenrapport is:

'de niet-ontheffingsplichtige methode van aanbieden van een alternatieve broedplaats in de vorm van gedoogdaken in combinatie met het ontheffingsplichte (maïs)oliën van eieren. (Maïs)oliën heeft de voorkeur boven het verwijderen van nesten en/of het prikken van eieren, omdat meeuwen bij die laatste methoden tot vervolglegsels komen en het broedseizoen kunstmatig verlengd wordt. Dit is nadelig voor mensen (langer aanhoudende overlast) en meeuwen (verspilling energie). Het aanbieden van alternatieve broedlocatie in de vorm van gedoogdaken aan meeuwen moet een onderdeel zijn van de oplossing, om overlast duurzaam weg te nemen, de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en verplaatsing van overlast te voorkomen.' (pag. 29 van het Meeuwenrapport).

Deze effectievere methode wilt u via deze ontheffing toe gaan passen. Handelingen die ertoe leiden dat verbodsbepalingen worden overtreden voert u pas uit nadat er een escalatieladder is doorlopen (zie voor een verdere toelichting verderop de paragraaf Staat van instandhouding, en bijlage 4 bij dit besluit voor een weergave van de escalatieladder). Voorafgaand aan het doorlopen van de escalatieladder vindt er voorlichting aan de burgers met klachten plaats. U schrijft hierover:

'In stedelijk gebied is goede voorlichting door een meeuwendeskundige belangrijk om draagkracht voor de meeuwen bij burgers te creëren, waardoor de ervaring van overlast wordt verminderd. Dit is een van de stappen zijn die genomen moet worden, als onderdeel voor het gebruiken van de ontheffing. Deze methode blijkt in schrijnende gevallen echter niet altijd effectief.' (pag. 37 van het Meeuwenrapport).

En:

'In veel gevallen is een bezoek aan en/of gesprek met de bewoner die overlast ervaart voldoende, angst kan worden weggenomen of de overlast kan worden verminderd door eenvoudige adviezen. Stoelwinder (2017) en Loeve (2019) stellen dat bij tenminste 40% van de overlastmeldingen het van advies voldoende is. De gemeente Haarlem beaamt dit.' (p. 38 van het Meeuwenrapport).

Na de voorlichting bepaalt een meeuwendeskundige of er sprake is van essentiële overlast, zijnde overlast van zodanige aard dat dit schade aan de volksgezondheid of de openbare veiligheid kan veroorzaken. Wat u beschouwt als essentiële overlast is beschreven in stap 1 van de escalatieladder (zie bijlage 4 bij dit besluit). Dit betreft overlast onder andere bij kwetsbare groepen¹, (schijn)aanvallen die leiden tot gevaarlijke situaties rondom huis of verkeer, onaanvaardbare geluidsoverlast, overlast wat kan leiden tot verwondingen vanwege fysiek contact tussen mens en dier, schade door wateroverlast en risico op kortsluiting. Indien hier sprake van is, wordt vervolgens de overlastlocatie beoordeeld om te kijken of er mogelijkheden zijn om mitigerende maatregelen toe te passen die overlast verminderen, dan wel geheel weg kunnen nemen (bijvoorbeeld het spannen van gaas, het schuim maken van een plat dak, herindeling van het huis, het maken van een opstaande dakrand zodat kuikens niet meer van het dak af kunnen vallen, afschermen van broedlocaties). Veel van deze maatregelen zijn afhankelijk van de constructie van de gebouwen en zijn dus niet altijd mogelijk. Pas wanneer het toepassen van mitigerende maatregelen niet (meer) mogelijk is, wordt overgegaan tot handelingen die ertoe leiden dat verbodsbepalingen worden overtreden. Hier gaan we in de paragraaf Staat van instandhouding verder op in.

Voorafgaand aan ingrijpende handelingen aan nesten en eieren loopt u een escalatieladder door waarbij u beoordeelt of er sprake is van essentiële overlast, en of preventieve, mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Pas daarna kiest u voor ingrijpendere maatregelen. Op basis van de door

¹ Met kwetsbare groepen bedoelt u groepen mensen waar overlast van meeuwen vanwege een verminderde weerstand of een verminderd reactievermogen kan leiden tot problemen voor de volksgezondheid of openbare veiligheid. Hierbij kan worden gedacht aan broedende meeuwen nabij luchtinlaten van operatiekamers, of op daken van een psychiatrische inrichting, of broedende meeuwen nabij scholen of bejaardentehuizen waar jonge kinderen of ouderen door de schrikreactie van schijn-aanvallen minder omgevingsbewust zijn (verkeersveiligheid) of kunnen vallen.

u aangeleverde onderbouwing komen wij met u tot de conclusie dat andere bevredigende oplossingen niet toepasbaar of niet toereikend zijn.

Staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van de zilvermeeuw als broedvogel in Nederland is door Sovon als matig ongunstig beoordeeld². De soort laat een significante afname in de broedvogelpopulatie zien over de laatste tien jaar. Vooral de komst van de vos in de duingebieden langs de kust lijkt deze trend in gang gezet te hebben, waarbij grote duinkolonies in de duinen zijn verdwenen. Als gevolg hiervan zijn nesten van de soorten tegenwoordig regelmatig terug te vinden op gebouwen, hoewel verreweg de grootste aantallen broedvogels zich rondom het Waddengebied en Deltagebied bevinden. De landelijke broedpopulatie van de zilvermeeuw werd in de periode 2013-2015 geschat op 42.000 tot 46.000 paartjes. In 2019 werd de broedpopulatie geschat op 32.000 tot 42.500 paartjes. Uit het rapport 0-meting blijkt dat in de gemeente Alkmaar in 2018 111 en in 2021 133 broedpaartjes van de zilvermeeuw werden geteld.

De landelijke staat van instandhouding van de kleine mantelmeeuw als broedvogel in Nederland is door Sovon als gunstig beoordeeld³. Tussen 1990-2017 is de broedpopulatie explosief gestegen. De laatste tien jaar is de populatie redelijk stabiel. Vooral rondom het Waddengebied, Deltagebied en Maasvlakte bevinden zich de grootste broedkolonies. In de duinen nestelden voor de komst van de vos enkele duizenden paren. Sindsdien zijn de kleine mantelmeeuwen in het duingebied deels op gebouwen gaan broeden. De broedpopulatie van de kleine mantelmeeuw werd in de periode 2013-2015 geschat op 100.000 tot 110.000 paartjes. In 2019 werd de landelijke broedpopulatie geschat op 75.000 tot 90.000 paartjes. Uit het rapport 0-meting blijkt dat in de gemeente Alkmaar in 2018 316 en in 2021 580 broedpaartjes van de kleine mantelmeeuw werden geteld.

De landelijke staat van instandhouding van de stormmeeuw als broedvogel in Nederland is door Sovon als matig ongunstig beoordeeld⁴. De soort laat al sinds 1990 een significante afname in de broedvogelpopulatie zien. Ook met betrekking tot de stormmeeuw in het duingebied bleek de komst van de vos een grote rol te spelen. De broedpopulatie van de stormmeeuw is aanzienlijk kleiner dan die van de zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw. De landelijke broedpopulatie van de stormmeeuw werd in 2019 geschat op 2250 tot 2750 paartjes. Uit het rapport 0-meting blijkt dat in de gemeente Alkmaar in 2018 333 en in 2021 456 broedpaartjes van de stormmeeuw werden geteld. Dit is de grootste dakbroedende kolonie van stormmeeuwen in Nederland.

Het Meeuwenrapport bespreekt daarnaast in hoofdstuk 5 gedetailleerd de landelijke, regionale en lokale staat van instandhouding van de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de ontwikkelingen van broedpopulaties, maar ook naar de rekenmethodiek die wordt gebruikt om te bekijken wat de aanwas van een broedpopulatie moet zijn om stabiel te blijven, hoe verschillende populaties met elkaar samenhangen en hoe de kleine mantelmeeuw en de zilvermeeuw elkaar beïnvloeden. In het rapport 0-meting geeft u aanvullend nog informatie over de staat van instandhouding van de stormmeeuw. Ook in de memo van 6 december 2021 licht u de staat van instandhouding van de stormmeeuw nog extra toe.

Om de staat van instandhouding van de drie meeuwensoorten te waarborgen gaat u werken via twee pijlers: i. overlastbestrijding via de escalatieladder, en ii. de aanwijzing en inrichting van gedooglocaties. De effecten van deze maatregelen houdt u in de gaten via monitoring.

i. overlastbestrijding via de escalatieladder.

Op pagina 37 en bijlagen 9 en 10 van het Meeuwenrapport bespreekt u de inzet van een escalatieladder en hoe dit in de praktijk in zijn werk gaat (zie bijlage 4 bij dit besluit voor een weergave van deze escalatieladder). U schrijft hierover:

'Inzet van een zogenaamde escalatieladder gaat uit van toepassing van de hoogstnoodzakelijke maatregel. De escalatieladder volgt een stappenplan, oplopend van beoordeling van de situatie (stap 1) tot nestbehandeling (zwaarste stap). Daarnaast dient bij contact een overlastmelder individuele voorlichting te worden gegeven, waarin uitleg over meeuwen en dienen worden gegeven. Zie bijlage 10 voor het gebruik van de escalatieladder in de praktijk. Door overlastsituatie volgens het stappenplan in de escalatieladder te bekijken, zal nestbehandeling worden ingezet wanneer er sprake is van

² <https://www.sovon.nl/nl/zilvermeeuw>

³ <https://www.sovon.nl/nl/soort/5910>

⁴ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5900>

essentiële overlast en er echt geen andere oplossing is.' (pag. 37 van het Meeuwenrapport).

Nestbehandeling vindt plaats in de vorm van het dompelen/oliën van eieren met (mais)olie. Dit zorgt ervoor dat er geen zuurstof meer bij het embryo kan komen, waardoor het ei niet zal uitkomen. Hiermee wordt dus direct ingegrepen op het broedsucces van vogels. Het oliën van eieren vindt slechts plaats als de eieren nog geen drie weken oud zijn. Eieren ouder dan drie weken zijn al zover ontwikkeld dat u het onethisch acht om deze nog in te smeren. De leeftijd van de eieren wordt bepaald op basis van de 'watertest' (zie bijlage 8 bij dit besluit). Het drijfvermogen van een ei in water geeft een indicatie van de ouderdom van het ei na de leg. Na het oliën van de eieren wordt na zes weken gecontroleerd of de meeuw nog broedt op de geoliede eieren. Als dat het geval is, wordt het nest alsnog in zijn geheel verwijderd om uitputting door overmatig lang broeden te voorkomen.

Vanwege de matig ongunstige staat van instandhouding van de zilvermeeuw schrijft u over nestbehandeling:

'Vanwege de matig ongunstige staat van instandhouding van de zilvermeeuw, zal voor deze soort de uiterste maatregel van nestbehandeling voorlopig niet kunnen worden ingezet.' (pag. 37 van het Meeuwenrapport).

Ook voor de stormmeeuw schrijft u:

'De matig ongunstige staat van instandhouding voor Zilvermeeuw en Stormmeeuw maakt het verwijderen van broedsucces (door oliën eieren en vernietigen van nesten) niet mogelijk.' (pag. 29 van het rapport 0-meting).

Nestbehandeling door het oliën van eieren met (mais)olie en het later indien nodig wegnemen van deze nesten is voor de zilvermeeuw en de stormmeeuw dus niet van toepassing. Het maximale wat u wenst toe te passen voor deze soorten is het over een korte afstand van maximaal 15 meter verplaatsen van nesten met eieren of kuikens naar een locatie die ertoe leidt dat mensen minder overlast van de broedende vogels ervaren. Om het verplaatsen van nesten zo succesvol te laten gebeuren voert u dit verspreid over meerdere dagen uit, afhankelijk van de afstand waarover een nest moet worden verplaatst. U verplaatst een nest dagelijks maximaal 3 meter, waarbij u zorg draagt dat de binding tussen oudermeeuw en nest in stand blijft. Na de laatste verplaatsing schermst u een nest indien noodzakelijk ook af, ter bescherming van het nest en de eieren/kuikens. Indien een nestverplaatsing onverhoopt toch niet succesvol is, registreert u dit. U hanteert bij de verplaatsing van nesten het stappenplan wat is weergegeven in bijlage 5 bij dit besluit. Omdat u bij het verplaatsen van de nesten waar mogelijk zorgvuldig te werk gaat en succesvolle verplaatsing derhalve te verwachten is, is bij een onverhoopte onsuccesvolle misstap naar ons oordeel geen sprake van opzettelijke vernieling van nesten.

Voor wat betreft de kleine mantelmeeuw, welke zich in een gunstige staat van instandhouding bevindt, beschouwt u nestbehandeling wel als mogelijke, doch uiterste maatregel. U schrijft hierover:

'Voor kleine mantelmeeuw is de staat van instandhouding gunstig, echter er zijn grote verschillen populatietrends tussen de populaties in de verschillende broedgebieden. Bovendien is er mogelijk risico op domino-effect op zilvermeeuw wanneer nestbeheer van kleine mantelmeeuw wordt ingezet er een ongemeten effect van illegaal handelen door burgers. Om die redenen dient voorsnog behoudend te worden ingegrepen. Omdat de gevolgen van nestbeheer op lokale en regionale populatieomvang niet eerder (in samenhang) zijn gemonitord, is het onmogelijk er een breed onderbouwd percentage aan te koppelen. In Katwijk is het gedurende 5 jaar afhandeling van overlastklachten nooit nodig geweest om bij meer dan 5-10% van de populatie nesten te behandelen. Dit is dus voorsnog reële bovengrens.' (pag. 37 van het Meeuwenrapport).

Hoewel u dus voornemens bent om de nesten en eieren van de kleine mantelmeeuw te behandelen, zal dit niet meer dan 10% van het totaal aantal nesten in een broedseizoen zijn. Daarnaast wilt u de ruimte krijgen om de nesten van de kleine mantelmeeuw te kunnen verplaatsen zonder het eerdergenoemde stappenplan van bijlage 5 bij dit besluit te volgen. Op deze manier kan een verplaatsing die conform het stappenplan eigenlijk niet mogelijk is onverhoopt toch tot succes leiden. Zo kan worden voorkomen dat nesten en eieren van de kleine mantelmeeuw moeten worden behandeld.

Wij zijn van mening dat de door u te hanteren escalatieladder op een goede wijze inzicht geeft in de verschillende stappen die u kunt zetten om meeuwen overlast te voorkomen of op te lossen, en welke afwegingen per stap daarvoor nodig zijn. Wij achten de opzet van deze escalatieladder juist en zijn van mening dat u die kunt hanteren bij de keuze van de te nemen maatregelen.

ii. het aanwijzen en inrichten van gedooglocaties.
Het Meeuwenrapport schrijft het volgende:

'Een aanvullende effectieve, niet-ontheffingsplichtige methode is nog niet beproefd, te weten het aanbieden van duurzame alternatieve broedlocaties in de vorm van gedoogdaken. Het optimaliseren en gedogen/beschermen van duurzame broeddaken met buffercapaciteit (daar waar nog plek is voor extra meeuwen) waar al gebroed wordt door meeuwen is het meest succesvol om meeuwen te sturen naar gewenste locaties, binnen circa 500-1000 meter. Dit kan bijvoorbeeld gezocht worden op kantoor/industrie terreinen, die vaak rondom woonkernen gelegen zijn en waar vaak reeds (platte) daken met broedende meeuwen aanwezig zijn. Ook is het belangrijk daken met veel broedende meeuwen waar deze geen overlast geven te beschermen (door met de eigenaren in gesprek te gaan), zodat deze meeuwen niet worden verjaagd naar andere, nieuwe, locaties, en – indien die in woongebied liggen – daar ernstige overlast veroorzaken. Omdat deze methode in de literatuur effectief is bevonden in combinatie met ingrijpen op het broedsucces, dienen deze twee methoden parallel te worden uitgevoerd. De beperkte kennis over het broedsucces van meeuwenpopulaties op daken maakt een behoudende inzet van broedsuccesbeperkende maatregelen, monitoring van de gevolgen en een actieve inzet van compenserende maatregelen echter noodzakelijk.' (pag. 37 van het Meeuwenrapport).

Gedurende het onderzoek wat is beschreven in het rapport 0-meting zijn drie gedooglocaties aangewezen, namelijk de bedrijventerreinen Oudorp, Boekelermeer en Beverkoog (zie bijlage 6 bij dit besluit). Over deze locaties schrijft u:

'Dit zijn bedrijventerreinen met nauwelijks woon- en leef functie voor mensen waardoor er geen sprake is van het feit dat mensen uit hun slaap worden gehouden of worden aangevallen in hun achtertuin of op hun balkon door defensieve oudervogels. Het grote voordeel van deze terreinen is dat meeuwen hier al broeden en er expansie van de populatie mogelijk is, daarnaast zijn deze bedrijventerreinen gelegen in de nabijheid van de woonkernen (verstoorte broedende meeuwen verplaatsen vaak over korte afstand).'' (pag. 40 van het rapport 0-meting).

Wat u wel als knelpunt voor deze locaties beschrijft is dat bedrijven gedurende het broedseizoen illegaal nesten kunnen verstoren dan wel vernielen. U beschrijft op pagina 42 van het rapport 0-meting stappen die de gemeente Alkmaar zelf zal zetten om dit via onder meer voorlichting en facilitering zoveel mogelijk te voorkomen. U geeft aan hiervoor in te zetten op voorlichting, monitoring en actieve communicatie over de (on)mogelijkheden wanneer het gaat om het weren van meeuwen. Daarnaast geeft u aan dat u via uw eigen systemen voor informatieverzameling- en registratie in de gaten blijft houden hoeveel dakoppervlak op deze bedrijventerreinen beschikbaar blijft. U gaat er hierbij vanuit dat minimaal 75% van het totale dakoppervlak op de drie bedrijventerreinen in potentie beschikbaar moet blijven voor broedende meeuwen.

U heeft aangegeven dat u voor 15 maart 2022 een gedoogdak op het dak van de Drukkerij en Letterbak aan de Marconistraat 5 in te richten (zie bijlage 7 bij dit besluit):

'Als kwantitatieve oplossing wordt voorgesteld om het dak van de Drukkerij en Letterbak aan de Marconistraat 5 verder in te richten en te optimaliseren voor dakbroedende meeuwen (zie figuur 28). Hier wordt al veel gebroed op de delen met grind. Door meer daken van dit complex te voorzien van substraat (grind, schelpen of sedummatten) kan de functionaliteit worden vergroot waardoor in theorie de verjaagde meeuwen uit de binnenstad kunnen aansluiten bij dit broeddak. Het is hierbij vooral interessant om te kijken of schelpen, grind of sedummatten effectief verschil maken bij het aantrekken van broedende meeuwen. Vanwege het verschil in belasting in gewicht is het goed om te weten of schelpen net zo goed werken als grind en sedum of juist niet zodat hiermee ook rekening kan worden gehouden met nieuwbouw of uitbreiding van meeuwgeschikte daken in Alkmaar. Met het geschikt maken en inrichten van dakdelen van dit gebouw is er naast de natuurlijke buffering op de bedrijventerreinen waar meeuwen uit de stad naar kunnen uitwijken ook een kwantitatieve compensatie door effectief nieuwe broeddaken aan te

leggen en in te richten waardoor er ook een praktische compensatie plaatsvindt. Gelet op de huidige oppervlakte en de huidige meeuwenbezetting van de delen met grind bieden de daken ruimte voor zeker 200 extra broedpaar meeuwen.’ (pag. 42 van het rapport 0-meting).

Met dit ingerichte gedoogdak, in combinatie met een totaal beschikbaar dakoppervlak bij de drie gedooglocaties van minimaal 75%, blijft er naar uw inzicht voldoende ruimte over voor broedende meeuwen. Als het totale beschikbare dakoppervlak over de drie gedooglocaties minder dan 75% wordt (bijvoorbeeld door amoveren of het plaatsen van netwering of andere vormen van broedvrijhouden) kijkt u samen met ons of het inrichten van extra gedoogdaken het tekortkomende oppervlak kan compenseren. Als het inrichten van extra gedoogdaken geen resultaat oplevert en het beschikbare dakoppervlak dus te klein wordt, zal het gebruik van deze ontheffing niet meer mogelijk zijn. Via een geografisch informatiesysteem (GIS) monitort u jaarlijks het beschikbare dakoppervlak. In uw jaarlijkse rapportage doet u verslag van ontwikkeling van het percentage beschikbare dakoppervlak.

Conclusie staat van instandhouding

U richt de overlastbestrijding van de meeuwen voor een groot gedeelte op preventie, voordat u overgaat op het verplaatsen, dan wel vernielen van eieren of het wegnemen van nesten. Voor de zilvermeeuw en de stormmeeuw vernielt u geen eieren of nesten. Voor de kleine mantelmeeuw behandelt u maximaal 10% van de aanwezige nesten. U voert dit alleen uit op eieren die nog geen drie weken oud zijn. U heeft daarnaast drie gedooglocaties aangewezen waarbij u een minimum beschikbaar dakoppervlak voor heeft bepaald, en u optimaliseert de inrichting van een gedoogdak om de meeuwenbezetting daar te kunnen verhogen. Daarnaast zet u in op voorlichting op voorhand, en houdt u de ontwikkelingen in de populatie in de gaten via monitoring.

Wij zijn van oordeel dat, wanneer de ontheffing wordt uitgevoerd conform de door u gestelde maatregelen (behoudende inzet van nestbeheer via de escalatieladder, in combinatie met het aanwijzen en inrichten van gedooglocaties en -daken, voorlichting en monitoring) en de aanvullende voorschriften, wordt voorkomen dat het nestbeheer van de zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en stormmeeuw zal leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soorten.

Monitoring en rapportage

Op meerdere vlakken registreert u gedurende de looptijd van de ontheffing informatie. Zo voert u jaarlijks een meting uit van het aantal broedparen per meeuwensoort. Dit geeft inzicht in de verspreiding en de ontwikkeling van de broedpopulaties binnen het plangebied. Om het quotum van maximaal 10% behandelde nesten voor een broedseizoen van de kleine mantelmeeuw te berekenen gebruikt u de formule: 10 % van aantal nesten van het jaar ervoor = x nesten. In 2021 zijn er bij de 0-meting 580 broedparen/nesten van de kleine mantelmeeuw geteld. Dit houdt in dat er in 2022 maximaal 58 nesten van de kleine mantelmeeuw in 2022 mogen worden behandeld. Als u het quotum heeft bereikt informeert u ons hierover.

In uw eigen informatie- en registratiesystemen houdt u bij welke klachten er door bewoners worden ingediend en waar deze klachten over gaan, welke voorlichting en advisering er is geweest richting burgers en bedrijven, welke preventieve middelen zijn toegepast, hoe de escalatieladder is ingezet en waarom, waar, wanneer en waarheen nesten zijn verplaatst en of het succesvol is geweest, waar en wanneer nesten zijn behandeld en wat de resultaten daarvan zijn geweest en wat het in potentie beschikbare dakoppervlak voor broedende meeuwen is in de drie gedooglocaties. U zal alle door u verzamelde informatie jaarlijks in een rapportage verwerken, waarbij u de resultaten weergeeft en evalueert.

De monitoring, registratie en rapportage die u gaat toepassen is naar ons oordeel voldoende om de effecten van uw handelingen op de soorten in de gaten te kunnen houden.

Conclusie

Wij beoordelen uw aanvraag van 21 december 2020 voor een ontheffing op grond van artikel 3.3 lid 4 sub b onder 1°, in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid als deugdelijk gemotiveerd. Naar ons oordeel zijn er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden. Er is geen sprake van verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende meeuwensoorten. Wij verlenen u daarom de gevraagde ontheffing.

U heeft de ontheffing aangevraagd voor de periode van 1 maart 2021 tot 1 september 2025. De behandeling van uw aanvraag heeft echter ook na 1 maart 2021 nog tijd genomen tot en met februari 2022. Gelet hierop stellen wij de einddatum van de ontheffing op 31 augustus 2026.

Over de reactie van Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken op de aanvraag

Op 30 maart 2021 hebben wij de aanvraag, inclusief de toen bij de aanvraag behorende stukken gedeeld met de Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken (hierna: VWGA). Op 26 april 2021 heeft de VWGA per (digitale) brief haar reactie op deze aanvraag gegeven. Hierna reageren wij op de reactie van de VWGA.

De VWGA begint haar reactie met een algemene inleiding, opmerkingen, een schets van de stand van zaken per 24 april 2021, een verwijzing naar drie onderzoeken waar de VWGA aan heeft meegewerkt en een samenvatting van haar standpunten op de gehele aanvraag. Daarnaast heeft de VWGA vier bijlagen toegevoegd. In de eerste drie bijlagen plaatst zij kanttekeningen bij respectievelijk de toelichting op de aanvraag, het Meeuwenrapport en de eindrapportage van Anticimex. De vierde bijlage betreft de Startnotitie 'Meeuwen in de stad Alkmaar', welke de VWGA zelf in 2016 heeft opgesteld voor de gemeente Alkmaar.

De insteek van de reactie van de VWGA heeft naar ons idee voornamelijk tot doel om op zoveel mogelijk onderdelen van de aanvraag een tegengeluid te laten horen. Een tegengeluid laten horen is belangrijk. Uit de reactie van de VWGA spreken zorgen over de toestand van de meeuwen (populaties) in Alkmaar en omstreken. Wij hebben kennis genomen van deze zorgen doch komen tegelijkertijd tot de conclusie dat een aantal van de opmerkingen van de VWGA ofwel reeds in een of andere vorm opgenomen zijn in de voorliggende ontheffing, dan wel door de ontwikkelingen in de ontheffingsprocedure ondertussen niet meer van toepassing zijn. Zo wordt te allen tijde de escalatieladder doorlopen om te beoordelen of maatwerkmaatregelen voor preventie van overlast voldoende resultaat kunnen bieden, waarbij de klagers ook worden voorgelicht. Ook is de inrichting van een gedoogdak en het monitoren en behouden van voldoende beschikbaar dakoppervlak in de drie gedooglocaties geborgd in de ontheffing.

Maar ook merken wij op dat de reactie van de VWGA voor een belangrijk deel bestaat uit uitspraken die niet onderbouwd zijn met ondersteunende bronnen. Het gebrek aan bronnen in de reactie van de VWGA zorgt ervoor dat wij een belangrijk deel van de in deze reactie gedane uitspraken niet kunnen meenemen in onze afwegingen. De VWGA noemt in haar inhoudelijke reactie op de aanvraag van de gemeente Alkmaar (in bijlagen 1-3 van haar brief van 26 april 2021) slechts drie bronnen, allen geproduceerd door (medewerkers van) de VWGA. De uitspraken van de VWGA in de reactie op de aanvraag worden echter slechts zeer incidenteel of helemaal niet gekoppeld aan deze bronnen, waardoor het voor ons niet mogelijk is om de uitspraken van de VWGA te beoordelen. Gelet daarentegen op de hoeveelheid en de kwaliteit van de bronnen die door de gemeente Alkmaar zijn aangeleverd bij de ontheffingsaanvraag, heeft de reactie van de VWGA naar ons oordeel dan ook niet kunnen leiden tot afwijzing van de ontheffingsaanvraag van de gemeente Alkmaar.

Besluit

Zaaknummer OD.334702

Gelezen

de aanvraag van de gemeente Alkmaar d.d. 21 december 2020, om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te verkrijgen voor de nestbehandeling van de soorten **zilverbmeeuw** (*Larus argentatus*) **kleine mantelmeeuw** (*Larus fuscus*) en **stormmeeuw** (*Larus canus*), in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid;

Gelet op

- de artikelen 3.1 en 3.3 van de Wet natuurbescherming;
- artikel 3.9 van het Besluit natuurbescherming;
- de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland;

Overwegende dat

- voldoende is aangetoond dat de overlast die wordt veroorzaakt door de betreffende soorten van zodanige aard is dat er sprake is van (dreigende) schade aan de volksgezondheid en aan de openbare veiligheid in de gemeente Alkmaar;
- in voldoende mate blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat om deze schade te voorkomen of te verminderen;
- het verlenen van de ontheffing niet zal leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soorten;
- een samenhangend pakket aan methoden van voorlichting, preventie, verplaatsing, verwijdering en het aanbieden van gedoogzones wordt beschouwd als een effectieve manier om ernstige overlast met gevolgen voor de volksgezondheid en de openbare veiligheid te voorkomen;

Besluiten

1. aan de gemeente Alkmaar te Alkmaar op grond van artikel 3.3, lid 1 van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen van:
 - a. artikel 3.1, lid 1 voor wat betreft het opzettelijk vangen van kuikens van de **kleine mantelmeeuw**, **zilverbmeeuw** en **stormmeeuw** ten behoeve van het verplaatsen van nesten;
 - b. artikel 3.1, lid 2 voor wat betreft het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten en eieren van de **kleine mantelmeeuw**
 - c. artikel 3.1, lid 2 voor wat betreft het opzettelijk wegnemen van nesten ten behoeve van het verplaatsen van nesten met daarin eieren of kuikens van de **kleine mantelmeeuw**, **zilverbmeeuw** en **stormmeeuw**;
 - d. artikel 3.1, lid 3 voor wat betreft het rapen en onder zich hebben van eieren van de **kleine mantelmeeuw**, **zilverbmeeuw** en **stormmeeuw** ten behoeve van het verplaatsen van nesten en het controleren van de ouderdom van de eieren;
 - e. artikel 3.1, lid 4 voor wat betreft het opzettelijk storen van de **kleine mantelmeeuw**, **zilverbmeeuw** en **stormmeeuw** ten behoeve van het verplaatsen van nesten;
 - f. artikel 3.1, lid 4 voor wat betreft het opzettelijk storen van de **kleine mantelmeeuw** ten behoeve van het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten en eieren van de kleine mantelmeeuw.
2. het uitvoeringsgebied van deze ontheffing te bepalen op het gebied zoals weergegeven op de kaart opgenomen in bijlage 3 bij dit besluit.

Op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming verbinden wij aan dit besluit de navolgende voorschriften, beperkingen en geldigheid. Op grond van artikel 5.4 van de Wnb kan het besluit worden ingetrokken als in strijd met het besluit of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Voorschriften en beperkingen

Verantwoordelijkheid, machtigingen en toezicht

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De gemeente Alkmaar blijft als houder van deze ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de bepalingen en voorschriften die aan deze ontheffing zijn verbonden.

3. De gemeente Alkmaar kan deskundigen⁵ door middel van een machtiging gebruik laten maken van deze ontheffing. De gemachtigde dient daarom – tezamen met de machtiging – een kopie van deze ontheffing van de gemeente Alkmaar te ontvangen.
4. De gemachtigde mag zich laten vergezellen door mede-uitvoerders.
5. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door de toezichthouders van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en andere daartoe bevoegde personen. De gebruiker van de ontheffing moet een kopie van de machtiging en een kopie van de ontheffing bij zich dragen ter uitvoering van de ontheffing. Deze documenten dienen op eerste aanvraag aan genoemde toezichthouders getoond kunnen worden. Genoemde documenten mogen langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.

Escalatieladder

6. Het aanpakken van de meeuwenoverlast wordt per individuele overlastsituatie uitgevoerd conform de escalatieladder zoals deze is opgenomen in bijlage 4 bij dit besluit.
7. Beslissingen over de te nemen stappen worden uitsluitend genomen door een door de gemeente Alkmaar gemachtigde deskundige.
8. Indien een situatie ertoe leidt dat er gekozen wordt voor verplaatsing dan wel behandeling van nesten, eieren of kuikens, dient door de deskundige in ieder geval te worden genoteerd:
 - a. Waarom er sprake is van essentiële overlast;
 - b. Welke preventieve mitigerende maatregelen getroffen zijn en waarom deze niet werken, of waarom preventieve mitigerende maatregelen niet toegepast kunnen worden;
 - c. Waarom het verplaatsen van een nest is toegepast, en waar het nest dan heen is verplaatst;
 - d. Indien sprake is van nestbehandeling via oliën: waarom het verplaatsen van het nest geen haalbaar alternatief is geweest.

Een samenvattend overzicht van deze notities dient te worden toegevoegd aan de jaarrapportage als bedoeld in voorschrift 21, onderdeel c.

Gedooglocaties

9. De optimalisatie van het gedoogdak De Drukkerij en Letterbak (zie bijlage 7 bij dit besluit) dient op uiterlijk 15 maart 2022 afgerond te zijn.
10. U dient het totale in potentie beschikbare dakoppervlak op de gedooglocaties (zie bijlage 6 bij dit besluit) te monitoren. U dient de resultaten van deze monitoring op te nemen in de jaarlijkse rapportage zoals bedoeld in voorschrift 21.
11. Wanneer uit de monitoring als bedoeld in voorschrift 10 volgt dat minder dan 75% van het totale in potentie beschikbare dakoppervlak nog beschikbaar is, dient u met ons contact op te nemen om vervolgstappen te bespreken.

Oliën van eieren (nestbehandeling)

12. Het vernielen of beschadigen van eieren van de **zilverbmeeuw** en de **stormmeeuw** is niet toegestaan.
13. Eieren van de **kleine mantelmeeuw** mogen alleen worden geolied met (mais)olie wanneer de eieren minder dan 3 weken oud zijn.
14. Nesten met eieren van de **kleine mantelmeeuw** mogen niet worden vernield of beschadigd, en deze eieren mogen niet worden geolied met olie, wanneer de eieren ouder dan 3 weken zijn.
15. De ouderdom van de eieren van de **kleine mantelmeeuw** dient te worden getest aan de hand van de 'watertest' (zie bijlage 8 bij dit besluit).

⁵ Onder een deskundige wordt verstaan een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief omzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

16. Maximaal 30 dagen na het oliën van eieren van de **kleine mantelmeeuw** dient het nest te worden gecontroleerd. Als de meeuw op dat moment nog broedt op de geoliede eieren, dient het nest en de geoliede eieren te worden verwijderd om uitputting te voorkomen.
17. U kunt jaarlijks maximaal 10% van het totaal aantal nesten van de **kleine mantelmeeuw** behandelen. Dit quotum wordt berekend als percentage van het aantal getelde nesten in het voorgaande jaar.

Verplaatsen van nesten

18. Het verplaatsen van nesten met eieren of kuikens van de **zilvermeeuw**, **stormmeeuw** en de **kleine mantelmeeuw** dient u uit te voeren conform het stappenplan zoals weergegeven in bijlage 5 bij dit besluit. Dit betekent dat een nest per dag maximaal 3 meter kan worden verplaatst, tot een maximum van 15 meter.
19. Indien een overlastsituatie conform de escalatieladder als bedoeld in voorschrift 6 zou leiden tot het behandelen van een nest van de **kleine mantelmeeuw**, mag als alternatief ook verplaatsing worden ingezet waarbij kan worden afgeweken van het stappenplan als bedoeld in voorschrift 18.
20. Verplaatste nesten worden na de laatste verplaatsing minimaal 7 en maximaal 10 dagen na verplaatsing éénmalig gecontroleerd om te bezien of de verplaatsing succesvol is geweest.

Monitoring en rapportage

21. U dient een jaarlijkse monitoring en rapportage uit te voeren conform hetgeen u heeft beschreven in bijlage 12 'Randvoorwaarden monitoring dakbroedende meeuwen in aansluitende gemeente' van het Meeuwenrapport. De rapportage dient aanvullend in ieder geval het volgende te omvatten:
 - a. Het aantal klachten uitgesplitst in het type klachten;
 - b. De locatie van de klachten, weergegeven op kaartmateriaal;
 - c. Samenvatting van het gebruik van de escalatieladder;
 - d. Het aantal succesvolle en onsuccesvolle verplaatste nesten, en behandelde nesten;
 - e. De locatie van de verplaatste en behandelde nesten op kaartmateriaal;
 - f. Het percentage van het totaal in potentie beschikbare dakoppervlak voor de drie gedooglocaties.
 - g. Het quotum voor het maximaal aantal te verwijderen nesten voor het aankomende jaar, als bedoeld in voorschrift 17.
22. De resultaten van deze monitoring en rapportage dienen jaarlijks uiterlijk op 31 januari in het volgende jaar te worden gerapporteerd aan de OD NHN.

Geldigheid

De ontheffing geldt vanaf de datum van verzending tot en met 31 augustus 2026, waarbij deze ontheffing jaarlijks uitsluitend kan worden gebruikt in de periode van 1 april tot en met 31 augustus.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn tekortschiet en verlenging gewenst is, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van de uitvoering. Bij deze nieuwe aanvraag dient buiten de in voorschrift 21 van deze ontheffing genoemde rapportageplicht, een tot op dat moment actuele rapportage meegeleverd te worden.

Dierenwelzijn

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de zorgplichtartikelen zoals deze zijn geregeld in de Wet natuurbescherming en in het bijzonder artikel 3.24, lid 1 van de wet, welke luidt: "Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt".

Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) via 088-10 21 300 of via postbus@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens deze

Afdelingsma
Omgevingsd (NHN)

Bijlagen:

- 1 – Meeuwenrapport
- 2 – Rapport 0-meting
- 3 – Uitvoeringsgebied
- 4 – Escalatieladder
- 5 – Methodologie verplaatsing nesten
- 6 – Gedooglocaties
- 7 – Gedoogdak De Drukkerij en Letterbak
- 8 – Methodologie watertest

Kopie aan:

- Afdeling Toezicht & Handhaving OD NHN

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet.

Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.